

Uvodnik

Enajsta knjiga Historičnega seminarja tako kot njene predhodnice prinaša raznolike poglede na zgodovino in ljudi, ki so se znašli v njej, hkrati pa zgodovinska veda nikakor ni ostro zamejen okvir, še manj okov, ampak se zakladnica vedenja velikodušno dopolnjuje tudi z drugimi vidiki. Raznolikost in interdisciplinarnost sta vgrajeni v samo bistvo Historičnega seminarja, cikla vabljenih predavanj, ki na ZRC SAZU poteka že 22. leto in približno enkrat na mesec poskrbi, da baročna Mala dvorana oživi v bolj ali manj živahni izmenjavi mnenj znanstvenikov in drugih vedoželjnih obiskovalcev. Domači predavatelji in gostje iz tujine predstavljajo svoja izvirna dognanja in tako pišejo – včasih nepredvidljivo in osupljivo, a le redko dolgočasno – zgodbo Historičnega seminarja.

Monografija *Historični seminar II* združuje 7 razprav, ki so jih predavatelji, 3 domači in 4 tuji (iz Madžarske, Avstrije, Poljske in ZDA), pripravili za objavo na podlagi predavanj v Historičnem seminarju.

Prva dva prispevka sta povezana z glasbo. **Aneta Markuszewska** v svoji razpravi predstavlja dve operni deli z antičnim motivom Ifigenije (*Ifigenija v Avlidi* in *Ifigenija na Tavridi*), ki sta nastali leta 1713 za rimsko gledališče Marije Kazimire Sobieske, poljske kraljice vdove. Glasba je v Rimu omogočala tudi komentiranje in kritiko takratne politike in politikov. V drugem prispevku se **Mojca Kovačič** sprašuje o mejah in svobodi pri ustvarjanju ljudske glasbe. Institucionalizacija in organizacija glasbene prakse lahko spremembe v glasbenoustvarjalnem prostoru spodbuja ali zavira, na primeru pritrkovanja pa avtorica prikaže, kaj se zgodi, če je glasbena praksa prepuščena nosilcem samim.

Tretji in četrti prispevek se ukvarjata z zgodovino obrambe pred Turki v 16. stoletju in s habsburško-osmansko diplomacijo. **Géza Pálffy** piše o širitvi Osmanskega cesarstva na območju med Jadranom in Donavo, ki je povzročila razvoj gradnje utrd, vojaške kartografije in celotne organizacije vojske v habsburški monarhiji na Madžarskem in v Slavoniji v 16. stoletju. Za protitež se prispevek **Arna Strohmejerja** ukvarja z mirovno misijo, na katero je kot vodja cesarskega veleposlaništva k Visoki porti leta 1719 odpotoval plemič iz spodnjega Porenja Damian Hugo von Virmont. Avtor se osredotoča na tri

glavne postaje Virmontove misije, tj. na prestop meje pri Paraćinu, prihod v Carigrad in nastopno avdienco pri sultanu Ahmedu III.

V petem prispevku se **Raymond Miller** posveča mestu Jerneja Kopitarja v srednjeevropskem prostoru v začetku 19. stoletja. Avtor ga uvršča v skupino »zmernih romantikov«, ki so trdili, da se »življenje začne z dejanjem«. Tudi v središču šestega prispevka je oseba – Josif Stalin. **Andrej Stopar** razpravlja o ruskem odnosu do polpretekle zgodovine, predvsem o odnosu do Stalina in pri tem ugotavlja, da večina ruskih državljanov kljub trem poskusom destalinizacije Stalinove vloge v zgodovini sovjetske države ni pripravljena kritično presoditi. Monografijo zaključuje prispevek **Jureta Zupana** o pomenski mreži slovenskih glagolov, ki jo sestavlja približno 15.500 slovenskih glagolov, združenih v 1011 pomenskih skupin, ki so hierarhično razporejene v šest pomenskih področij: biti, imeti, gibati, delati, misliti in sporazumevati se.

Historični seminar II je torej združil 7 raznovrstnih zgodb, ki radovednemu bralcu odpirajo nova obzorja. Prav zaradi tega *Historični seminar* še vedno vztraja. In ostaja.

Urednica